

Під менеджментом міського господарства розуміється комплекс заходів, в який залучені всі суб'єкти та об'єкти міста, які безпосередньо беруть участь у розвитку міста. Менеджмент міського господарства охоплює всі аспекти існування міста: економічний, соціальний, організаційний, нормативно-правовий, екологічний і т.п.

Об'єктом вивчення курсу є міське господарство. Предмет вивчення у дисципліні є процес розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень на підприємствах (організаціях) міського господарства; сукупність принципів, методів, засобів і форм управління на підприємствах (організаціях) міського господарства з метою підвищення ефективності їх діяльності.

Мета дисципліни «Менеджмент міського господарства» – формування комплексу спеціальних знань і вмінь з управління підприємствами міського господарства в сучасних умовах реформування галузей у відповідності з вимогами ринкових відносин. Менеджер у міському господарстві повинен:

– *знати*: особливості управління підприємствами міського господарства в сучасних умовах реформування галузей у відповідності з вимогами ринкових відносин;

вміти: використовувати закони, принципи та методи управління для вирішення актуальних проблем міського господарства;

– ефективності управління на підприємствах міського господарства;

– розробляти напрями підвищення конкурентоспроможності та ефективності підприємств міського господарства;

– розробляти стратегії розвитку підприємств міського господарства в сучасних умовах реформування галузей у відповідності з вимогами ринкових відносин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник/ А.І.Кузьмінський. – К.: Знання, 2005.– 486 с.
2. Прасок В.М. Кадрове забезпечення реформування житлово-комунального господарства/ В.М.Прасол. Режим ел. доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/30565/1/80.pdf>
3. Карлова О.А. Менеджмент міського господарства. навч. посібник/ Карлова О.А. -Х.: ХНАМГ, 2008.– 266 с.
4. Беззубко Л.В. Менеджмент міського господарства: навч. посібник/ Л.В.Беззубко, О.В.Балабенко, Н.О.Пушкарьова та інші. – Донецьк: Цифрова типографія, 2014. – 367 с.

О. О. Кульга,

кандидат економічних наук,

старший викладач кафедри маркетингу

Л. О. Гузеєва,

здобувач кафедри маркетингу,

Донецький національний університет

ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сучасний стан світової економіки свідчить про її розвиток у напрямі глобалізації та інтернаціоналізації. Розвиток цих процесів має дискусійний характер, адже глобалізація та інтернаціоналізація має як негативні так і позитивні наслідки для окремих країн та світового господарства в цілому. Сучасна економічна література налічує велику кількість наукових праць і досліджень з даної тематики. Розбіжність поглядів науковців та відсутність єдиної думки стосовно визначення та походження глобалізації, а також її впливу на розвиток країн, обумовили необхідність досліджень в галузі формування геоекономіки.

Основу досліджень у галузі геоекономіки склали такі вчені, як: Кузков Ю.В., Гемват П., Грінін Л.Є., Комплектов В.Р., Костіна А.В., Кущовий Д.А., Хотянская О.Л., Іванова В.М., Єрмілова К.В., Гурова В.А., Марена Т.В.

Метою роботи є дослідження, аналіз та узагальнення теорій становлення та функціонування глобалізації та інтернаціоналізації світової економіки.

Формування геоeкономіки. Глобалізація справляє свій вплив на всі держави, внаслідок чого відбувається: виникнення цілодобово працюючих у реальному масштабі часу світових фінансових ринків, різке збільшення масштабів і темпів переміщення капіталів, випередження зростання міжнародної торгівлі з ростом ВВП. Процес глобалізації закономірний, оскільки суспільство еволюціонує, час не стоїть на місці, а економіка розвивається. Формування світового ринку закономірно встановило і збільшило міждержавні зв'язки. Світове господарство – це система господарств окремих країн, об'єднаних міжнародним поділом праці, торговельно-виробничими, фінансовими та науково-технічними зв'язками. Основним завданням є максимізація позитивних сторін загального світового ринку. Також в процесі аналізу основних економічних теорій стало очевидним, що в даний час на світовому державному ринку все більше проявляється провідна роль принципу вільної торгівлі при збільшенні регулювання міжнародної економічної діяльності країн.

Головною особливістю сучасного етапу розвитку міжнародної економічної діяльності виступає цілісність світового господарства. Чинниками цілісності світового господарства є такі фактори, як:

- Розширення інтернаціоналізації виробництва;
- науково-технічний прогрес;
- організації і союзи, що вимагають скоординованості країн;
- проблеми, які вимагають скоординованості країн.

В процесі глобалізації відбуваються зміни, а саме:

- внутрішній (спеціалізація фірм і корпорацій) і транснаціональний поділ праці;
- вивіз капіталу за межі національних кордонів.

Сучасний етап розвитку світового господарства передбачає виникнення міждержавних зв'язків, заснованих на міжнародних конкурентних перевагах [6, с. 9]. Розглянемо роботу фінансового ринку в якості прикладу роботи ринків відокремлено в умовах глобалізації.

Фінансовий ринок, як і будь-який інший світовий ринок, схильний до процесу еволюції і, як наслідок глобалізації. Єдина відмінність фінансового ринку від інших економічних ринків полягає в тому, що він більшою мірою схильний до глобалізації.

Головним призначенням міжнародного фінансового ринку є перерозподіл акумульованих фінансових ресурсів між країнами. Розвиток процесу інтеграції національних фінансових ринків, перерозподіл фінансових ресурсів на світовому рівні призвели до глобалізації фінансового ринку.

В результаті можна зробити висновок, що глобалізація-це процес, який є, у свою чергу, сукупністю дій, що дозволяють виявляти й прогнозувати напрямок розвитку і діяльності суб'єктів глобалізації.

Також деякі країни мають можливість отримувати вигоди від фінансової глобалізації та вразливості інших держав до мінливості потоків капіталу, що перебувають під впливом якості макроекономічного фундаменту і державних інститутів. Також можливо визначити і спрогнозувати індикатори моніторингу розвитку фінансового ринку. Надалі це дозволяє визначити заходи забезпечення фінансової безпеки держави.

Наприклад, створити кредитні продукти, які будуть спрямовані на створення нової вартості. Дані методи, можливо, використовувати і на інших економічних ринках [6, с. 18]. Геоeкономічний підхід до стратегії розвитку національної економіки обумовлений і наявністю геоeкономічного рівня конкурентоспроможності господарства. Складність реальних просторових процесів у масштабі держави полягає в тому, що дані процеси відбуваються в конкретних географічних, культурних умовах. Тому наряду з державними економічними стратегіями, які реалізують ті чи інші макроекономічні моделі та політекономічні доктрини, можливі стратегії, які реалізують моделі просторового розвитку. В них поля і простору (як умовні аналогією фізичних явищ, корисні для логічного моделювання та вироблення управлінських явищ) сформовані взаємодією економічних, географічних та інших об'єктів і суб'єктів. У цьому випадку мова йде про геополітичних, геоeкономічних та інших стратегії просторового розвитку. Головною проблемою забезпечення економічної безпеки для промислово розвину-

тих країн вважається забезпечення конкурентоспроможності економіки на різних рівнях, включаючи гео економічний. При цьому критерії та алгоритми економічної конкуренції між державами, за визначенням, відрізняються від конкуренції підприємств. Тому гео економіка як методологія між державної економічної конкуренції повинна визначати також і сукупність структурних змін, включаючи інституційні, регіональні та ін., здійснення яких необхідне для забезпечення безпечного розвитку національної економіки. Інституційна інфраструктура гео економічних регіонів формується як підсистема національної інфраструктури «безпечного розвитку». При цьому здійснюється часткова децентралізація стратегічного управління економікою, включаючи управління фінансово-кредитною системою для здійснення кредитної емісії під продукцію та послуги глобалізованих інфраструктур національної економіки та її регіональних підсистем.

У структурі гео економічних регіонів поряд з наявністю елементів опорної транспортної решітки присутня система сталого ресурсокористування, у багатьох випадках інтегрована з аналогічними системами в суміжних країнах і їхніх регіонах [11, с. 6].

При формуванні опорної транспортної решітки та систем сталого ресурсокористування плідним є ретроспективний аналіз проектів інфраструктурного розвитку країни та її регіонів, еволюції регіональних екологічних та етно-економічних систем. Це дозволяє сформулювати стратегію розвитку за принципом реконструкції етно-економічних систем на основі сучасних технологій та локалізованого поєднання сільськогосподарського та промислового виробництва. Формування гео економічних регіонів слід супроводжувати процесами утворення загальних ринків окремих товарів і послуг з країнами відповідного геополітичного та гео економічного напрямки, послідовно лібералізуємо ці ринки.

Освіта регіональних загальних ринків покликана посилити взаємодоповнення економік суміжних країн і сприяти раціоналізації ресурсокористування за рахунок обміну продуктами з різною ємністю споживання природних ресурсів, якими країни забезпечені з різним ступенем достатності. Доведено, що становлення гео економічних концепцій і просторових структур зумовлена процесами переходу від технологічного типу організації виробництва до інфраструктурного.

Порівняння часу появи і активної розробки геополітичних (початок ХХ в.) і гео економічних (1980 – і рр.). Доктрин в аспекті еволюції типів організації виробництва дозволяє стверджувати, що вони є відображенням переходу від простого промислового до технологічного, а від технологічного до інфраструктурного типам [2, 3].

Призначенням теоретичної концепції гео економіки країни є проектування і формування просторових (регіональних) структур національної економіки, що мають міжнародне, глобальне значення. Системним результатом функціонування таких структур є розвиток всіх форм культури як нормативно-програмуючої середовища відтворення господарства нації, її регіональних спільнот, міжнародної конвергенції культур [1; 4]. Основні принципи гео економічного підходу до формування стратегії розвитку національного господарства: комунікаційний, конвергенційний, логістичний, регіоналістський, просторово-часового континууму в національній та регіональній економічній культурі, сукупний принцип життєздатності гео економічних систем.

Під гео економічними системами розуміються просторові економічні системи, що формуються, функціонують і розвиваються як елементи глобальної економіки. Вирішальне значення тут мають не розміри території, а обсяг, інтенсивність, поєднання внутрішньої і зовнішньої економічної діяльності, характер управління цими системами. К принцип управління економікою, економічна безпека виступає як імперативу формування інститутів розвитку економіки як засобів дотримання балансу інтересів учасників національної і глобальної економічної діяльності. В інституційній інфраструктурі безпечного розвитку різняться групи: доктрин і політик; інститутів державного планування і програмування, агентств, корпорацій, фондів економічного розвитку.

Як економічна категорія економічна безпека країни виступає як суспільного блага. Виробництво цього блага належить до обов'язків держави і здійснюється через інститути економічного розвитку. Потреба в цьому благо з'являється на стадії формування світогосподар-

ської цілісності, коли господарства окремих країн функціонують і взаємодіють один з одним як все більш спеціалізуються частини цілого .

Також, за сучасних умов поглиблення інтеграційних процесів з країнами ЄС досить важливим, бо постає питання визначення довгострокових напрямків розвитку країн з урахуванням інтересів – торговельних партнерів. Згідно зі здійсненими розробками сьогодні можливе проведення як наукових експериментів адаптації стратегій ефективного розвитку у країнах, так і оцінки перспективності тих чи інших практичних кроків [7, с. 8].

Суть цього блага полягає у збереженні та підвищенні рівня життєздатності населення (тривалість, рівень і якість життя, підтримку необхідного і достатнього демографічного потенціалу) в умовах розвитку процесів глобалізації світового господарства, за допомогою освіти організаційно – дієвих форм, що дозволяють національним економічним суб'єктам брати участь у процесі формування та розподілу «світового доходу» утворюється в процесі глобальної економічної діяльності [9, с. 19]. Процес формування і розвитку інфраструктур слід розглядати як розширення гомеостазу міст та їх груп прояв процесів міського розвитку[8, с. 5].

Держава як цивілізаційне утворення являє собою мережу міст. Експансія держави як цілісності також здійснюється за допомогою інтернаціоналізації та глобалізації його інфраструктур.

Розширення призводить до утворення регіонів як зон поширення і впливу інфраструктур того чи іншого типу та їх поєднань, до регіонального розвитку національної економіки. У цьому зв'язку регіон представляє собою територію, що активізується і зорганізується допомогою інфраструктур, що виходять з міст.

Змістовно взаємопроникнення концепції сталого розвитку та геоekonomіки з утворенням нової концептуальної моделі безпечного розвитку виражається в поєднанні суперечливих тенденцій самодостатності, автотрофності та глобалізації [5, с. 20]. Результати розрахунків за альтернативними варіантами інтеграційної взаємодії за розробленими міжкраїнними моделями є цікавими щодо оцінки взаємовпливу зовнішньоторговельних зв'язків країн – торговельних партнерів на перспективу динамічного розвитку цих країн.

Для максимізації позитивних сторін глобалізації світового господарства, необхідно ввести спосіб створення транснаціональних груп. Міжнародна глобалізація та інтеграція в такому разі буде вигідна всім учасникам, внаслідок ефективного використання країнами власних факторів виробництва. До переваг формування інтегрованих господарських структур у контексті інтернаціоналізації їх діяльності можна віднести: збільшення прибутковості, зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції, зниження ризиків несвоєчасних поставок сировини, можливість виходу на нові ринки, велика стратегічна гнучкість [10, с. 22]. Даний метод дозволяє створити більш глобальну систему фінансово-промислових спілок, які допоможуть оптимізувати свої витрати і вигоди.

Таким чином, можна зробити висновок, що процес глобалізації закономірний, та має вплив на всі держави та ринки. Країни можуть отримувати як вигоди, так і негативні наслідки від процесів глобалізації. У контексті глобалізації можливо формування господарських структур, які будуть вигідним усім учасникам, таким чином вони зможуть збільшити прибутковість, знизити витрати на виробництво і реалізацію продукції, знизити ризики несвоєчасних поставок на виробництво і реалізацію продукції, з'явиться можливість виходу на нові ринки та велика стратегічна гнучкість. Такі заходи дозволять країнам знизити негативні наслідки від глобалізації та інтернаціоналізації, а також максимізувати свої вигоди.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузовков Ю.В. Глобалізація і спіраль історії. М.: Видавництво Аніма-Прес, 2010 р.
2. Панкадж Гемават. Світ 3.0: Глобальна інтеграція без бар'єрів. – М: Альпіна Паблішер, 2013.. – 415 с – ISBN 978-5-9614-4438-4
3. Грінін Л.Є. Витоки глобалізації: світ-системний аналіз-2011-№
4. Комплектов В. Р. Глобалістика – плід міждисциплінарного консенсусу // Знання. Розуміння. Вміння. – 2005. – № 3. – С. 97-100
5. Костіна А. В. Предмет і проблемне поле глобалістики // Знання. Розуміння. Вміння. – 2005. – № 3. – С. 100-111.

6. Кущовий Д.А. Розвиток міжнародної економічної діяльності країн в сучасних умовах світового господарства: автореф.дис.
7. Хотнянская О.Л. Залучення іноземних інвестицій в економіку країн через створення територій зі спеціальним режимом інвестування: автореф.дис.
8. Іванова В.М. Взаємодія національного та іноземного інвестування в нових ринкових економіках в умовах глобалізації: автореф.дис.
9. Єрмілова К.В. Прямі іноземні інвестиції в умовах формування глобального економічного простору: автореф.дис.
10. Гурова В.А. Інтеграція країн у міжнародні регіональні структури: автореф.дис.
11. Марена Т.В. Формування валютної політики країн світу в сучасних умовах: автореф.дис.

О. В. Длугопольський,
доктор економічних наук, доцент кафедри економічної теорії
І. В. Глодан,
слухач програми перепідготовки спеціалістів за галуззю знань
«Економіка і підприємництво» відділу післядипломної
освіти та підвищення кваліфікації,
Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В РЕГІОНІ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У ринковій економіці мале підприємництво відіграє важливу роль у розвитку приватного сектору, економічного зростання, створення нових робочих місць, зміцнення економіки, підвищення рівня життя населення; у розвитку торгівлі, сфери послуг, громадського харчування; задовольняє специфічні потреби споживачів; формує індивідуальний попит; підтримує соціальну та політичну стабільність тощо. Перевагою малого підприємництва є швидка адаптація, використання інновацій та новітніх технологій. Мале підприємництво надає економіці гнучкості, мобілізує фінансові та виробничі ресурси, створює сприятливе середовище для конкуренції, що в результаті підвищує якість товарів та послуг.

Малими підприємствами визначають суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує п'ятдесяти осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн. євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [1].

Кількість малих підприємств відповідного виду економічної діяльності у 2012 році відображена в таблиці 1. Так, на 2012 р. малі підприємства становили 93,5% від загальної кількості підприємств. За всіма видами економічної діяльності частка малих підприємств переважає. Мале підприємництво розвивається в багатьох галузях господарського комплексу Тернопільської області. Динаміка розвитку малого бізнесу за 2010-2012 рр. характеризується щорічним збільшенням малих підприємств за видами економічної діяльності: транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність; інформація і телекомунікації; операції з нерухомим майном; професійна, наукова й технічна діяльність. Спостерігається тенденція до зменшення малих підприємств за такими видами діяльності: сільське, лісове та рибне господарство; мистецтво; спорт; розваги та відпочинок.

Таблиця 1
Кількість підприємств за видами економічної діяльності у 2012 році (у % до загальної
кількості підприємств за видами економічної діяльності)

Вид економічної діяльності	Великі підп-ва	Середні підп-ва	Малі підп-	Малі підп-ва,	Усього, одиниць
-----------------------------------	-----------------------	------------------------	-------------------	----------------------	------------------------